

מי יאכילנו בשר?

על תביעת הבשר והבשורה

תורה ספר במדבר פרק יא - פרשת בהעלתך

(ד) והאסף אֶשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הִתְאוּוּ תַאֲנֶה וַיֵּשְׁבוּ וַיִּכְפוּ גַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִי יֵאָכְלֵנוּ בָּשָׂר: (ה) זָכְרָנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֲנָם אֶת הַקִּשְׁאִים וְאֶת הָאֲבִטִּיחִים וְאֶת הַחֲצִיר וְאֶת הַבָּצְלִים וְאֶת הַשּׁוּמִיִּם: (ו) וְעַתָּה נִפְשָׁנוּ יְבֹשָׁה אֵין כָּל בָּלְתִּי אֶל הַמֶּן עֵינֵינוּ: (ז) וְהַמֶּן כְּזֶרַע גֹּד הוּא וְעֵינֵנוּ כְּעֵין הַבְּדֹלָח: (ח) שְׁטוּ הָעָם וְלִקְטוּ וַיִּטְחֲנוּ בָרָחִים אוֹ דָּכוּ בַמִּדְבָּה וּבִשְׁלֹו בַּפָּרוֹר וַעֲשׂוּ אֹתוֹ עֲגוֹת וְהָיָה טַעְמוֹ כְּטַעַם לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן: (ט) וּבִרְדָּת הַטֹּל עַל הַמַּחֲנֶה לִילָה יִרְדַּ הַמֶּן עָלֵינוּ: (י) וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת הָעָם בֹּכָה לְמִשְׁפָּחָתוֹ אִישׁ לַפֶּתַח אֹהֶלוֹ וַיִּסָּר אִף יְדוֹד מֵאֹד וּבְעֵינָיו מִשֶּׁה רָע: (יא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְדוֹד לָמָּה הִרְעַתָּ לַעֲבָדְךָ וְלָמָּה לֹא מִצַּתִּי חֵן בְּעֵינֶיךָ לְשׁוֹם אֶת מִשְׁאֵל כָּל הָעָם הַזֶּה עָלַי: (יב) הָאֲנֹכִי הִרִיתִי אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה אִם אֲנֹכִי יִלְדֹתִיהוּ כִּי תֹאמַר אֵלֵי שְׂאֵהוּ בְּחִיקָךְ כְּאֲשֶׁר יִשְׂאֵהָ מֵאֵן אֶת הַיֶּנֶק עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם: (יג) מֵאֵן לִי בָּשָׂר לָמַת לְכָל הָעָם הַזֶּה כִּי יִכְפוּ עָלַי לֹאמַר תִּנֶּה לָנוּ בָּשָׂר וְנֹאכְלָהּ: (יד) לֹא אוֹכַל אֲנֹכִי לְבַדִּי לְשַׂאת אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה כִּי כָבֵד מִמֶּנִּי: (טו) וְאִם כֹּכָה אַתָּה עֹשֶׂה לִּי הִרְגֵנִי נָא הֲרֹג אִם מִצַּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְאֵל אֲרָאָה בְּרַעְתִּי:

רש"י על במדבר פרק יא פסוק ד

מי יאכילנו בשר - וכי לא היה להם בשר והלא כבר נאמר (שמות יב) וגם ערב רב עלה אתם וצאן ובקר וגו' וא"ת אכלום והלא בכניסתם לארץ נאמר (במדבר לב) ומקנה רב היה לבני ראובן וגו' אלא שמבקשים עלילה:

רמב"ן על במדבר פרק יא פסוק ד

ויאמרו מי יאכילנו בשר - כי לא היה לכל העם בשר לאכול בכל יום, אע"פ שאכלו ממנו פעמים רבות והיה למקצתם מקנה ואכלו ממנו הגדולים, כמנהג המחנות ומקומות היוקר אבל בדגים אמרו (פסוק ה) זכרנו את הדגה, כזוכר הנשכחות, כי לא אכלו דגים מיום צאתם ממצרים ועד הנה:

ספר שפת אמת - במדבר - פרשת בהעלותך - שנת [תרל"א]

ברש"י מי יאכילנו בשר והלא הי' להם מקנה רב רק שמבקשין עלילה. וקשה מאי עלילה יש מאחר שהי' להם. אך י"ל דכתיב התאוות תאוה. ומשמע שלא הי' להם תאוה. שהיו למעלה מהטבע. חירות מיצה"ר. ולכך הי' נראה להם שנכון שיהי' להם תאוה ושיזכו לעשות נחת רוח להשי"ת על ידי שיאכלו בקדושה אף בשר גשמי. וז"ש נפשנו יבשה כו' שלא קיימו בכל נפשכם. כמ"ש במד' בכל נפש ונפש שברא בך, שהוא ביטול כל הרצונות ותאוות להשי"ת. וזה לא הי' להם שהיו למעלה מבחי' הנפש. אבל לא הוטבו דבריהם להשי"ת שצריך האדם להיות חרד יותר לירא פן יבטל ח"ו רצון השי"ת ולא יביא עצמו לידי נסיון אף שיוכל לזכות למדריגה ע"י זה שזה נקרא לגרמייהו קצת. כי מי שירא באמת לעבור רצון השי"ת מרוצה יותר בפשיטות. [ובאמת כל הנסיונות משום מאן דאכיל לאו דילי' בהית לאסתכולי כו' וזהו טובת השי"ת אבל כשכן רצון האדם נק' לגרמייהו כנ"ל]:

ספר בית יעקב - פרשת נשא

האנכי הריתי כו' אם אנכי ילדתיהו, ירצה כי באמת צדיק הדור אשר הוא בבחינת לב ישראל כל ישראל הם כמו בניו ממש, אמנם משה מרוב ענותנותו לא האמין בעצמו להיות במדרגה זו, לזה אמר האנכי הריתי כו' וכי אנכי במדרגה זו, כי תאמר אלי שאהו כו' על האדמה אשר נשבעתי לאבותיו.

מאין לי בשר כו', ירצה כי מבואר לעיל שאמרו מי יאכילנו בשר, והכונה שמשנה הנקרא מי על שם שאמר (שמות ג', י"א) מי אנכי כי אלך כו', הוא יאכילנו בשר, אמנם לצד שמשנה היה רחוק מזה כי גופו היה נזדכך מאוד בבחינת נשמה, והיה מופשט מכל צד גשמיות להיות לו רצון לזה והיה קשה עליו הדבר, וזה שטען משה מאין "לי בשר כי יבכו" עלי לאמר [שאנכי יאמר לה'] תנה לנו בשר, לא אוכל אנכי לבדי לשאת את כל העם הזה עלי כי כבד, מה שהם בבחינת כבד הוא ממני, החסרון הוא ממני ומצדי יבצר להם השלימות. ואם ככה את עושה "לי, ירצה שאם את עושה ככה לשום את משא העם עלי, לי בשביל כבודי, הרגני נא הרוג, ר"ל שאני מוחל על כבודי, ולצד כי אין מלכות נוגעת בחברתה (ברכות מ"ח ע"ב) לכן הרגני נא ואמות, ושיהיה להם מלך אחר, ואל אראה ברעתי כי הרע שמגיע להגוף ביותר נוגע להלב, לזה מתייחס רעתם ח"ו לרעתי כי הרועה נאמן בצרתם לו צר, לאשר הוא בחינת לב. והסכים הקב"ה עמו ואמר לו אספה לי שבעים איש כו' והתיצבו שם עמך, כי כיון שנפרדו בני ישראל מבחינת משה היו מוכרחים לדבק אותם במשה אך ע"י אמצעי והוא ע"י שבעים הזקנים, כי אי אפשר לחבר הגשמיות ברוחניות רק ע"י הממוצע הקרוב לשניהם:

זהר מנוקד/תרגום/ חלק א דף עו/ב

לך לך מארץך וגו'. רבי אבא פתח ואמר, (ישעיה מו) שִׁמְעוּ אֵלֵי אֲבִירֵי לֵב הַרְחוּקִים מִצִּדְקָה. שִׁמְעוּ אֵלֵי אֲבִירֵי לֵב, כִּמָּה תִּקְיִפוּ לִבְיָהוּ דְחִיבָא, דְחִמָּאן שְׂבִילֵי וְאֶרְסֵי דְאֹרִייתָא וְלֹא מְסַתְּפִלְן בְּהוּ, וּלְבִיָּהוּ תִּקְיִפוּ דְלֹא מְהַדְרִין בְּתִיבְתָּא לְגַבֵּי מְרִיהוֹן, וְאֶקְרוּן אֲבִירֵי לֵב. הַרְחוּקִים מִצִּדְקָה דְמִתְרַחֲקֵי מְאֹרִייתָא

שפת אמת ליקוטים - פרשת לך לך

בזוה"ק (ע"ו ע"ב). שמעו אלי אבירי לב כו' כמה תקיפין כו' דמתרחקי כו', ענין פתיחה זו לכאן י"ל על פי מה שכתבתי לעיל פירוש הפסוק לך לך כו' **שעיקר רצונו יתברך שיניח האדם רצונו ורק לקוות ולחפש למצוא מה שהוא רצונו יתברך, והנה הלב הוא העיקר שבאדם ומעלות לב הטוב הוא רק ביטול רצונו על ידי טוב רכות הלב כמו שכתוב ונתתי לכם לב בשר כי הרצון והנדיבות הוא המובחר שבמעלות והוא לעזוב רצונו והוא מדת אברהם אבינו ע"ה שנקרא אוהבי, וכל אוהב עוזב רצונו עבור הנאהב ומי שלבו חזק נקרא רשע ולב רע ועל זה נאמר לב אבן שאינו יכול להטות לבו כמו שאמרו חז"ל על רשעים שהם ברשות לבן ולכך נקראים אבירי לב וזהו גם כן מה שכתוב שמעי בת כו' ושכחי עמך כו' שזה מה שנקרא כנסת ישראל בת נדיב בתו של אברהם אבינו ע"ה שהוא הנדיבות להניח כל רצונו עבור רצון הבורא ברוך הוא ולכך נקרא בלשון בת ואשה שהיא בחי' מקבלת שכל מהותה רק לקשט ולהעלות מינה לבעלה ולא לעצמה כלל:**